

Gójové, myslím to upřímně...

Autor: John Bingham

Bývalý vrchní britský rabín **Lord Jonathan Sacks** varoval, že západní civilizace stojí podobně jako starověký Řím kvůli neochotě mladších generací převzít odpovědnost spojenou s výchovou dětí na pokraji zhroutilí.

Kromě klesající natality jmenoval jako zásadní výzvy, kterým Británie i další evropské země čelí a které jejich vlády ani trh podle všeho nedokáží vyřešit, závislost na dluhu, rozklad rodinné jednotky a prohlubující se propast mezi velmi bohatými a zbytkem.

V konečném důsledku ale podle něj evropská společnost v podobě, v jaké ji známe, „zemře“ následkem demografické krize.

Varoval, že kvůli problémům spojených s integrací nově příchozích do společnosti **není řešením ani masová imigrace**.

Díky těmto prohlášením z rozhovoru pro *The Daily Telegraph* se stal jednou z nemnoha veřejně uznávaných osobností, které si v posledních letech odvážily označit klesající porodnost za zásadní společenský problém.

Británie dle jeho slov přichází o svou národní „paměť“ a kulturní identitu, jelikož lidé digitálního věku neudrží dlouho pozornost a unikají jim dějinné souvislosti.

Debatu před nadcházejícím referendem o setrvání v EU označil za plytkou, provinční, zatuchlou a „čpící duchem 50. let“ namísto diskuse hodné 21. století.

Sacks mluvil při příležitosti získání **Templeton Prize** za svou propagaci mezikonfesního dialogu. Finanční složka Templeton Prize ve výši 1,1 milionu liber z ní činí nejlukrativnější každoročně udílené ocenění.

V minulosti se podobného vyznamenání za příspěvek ke zdůraznění „duchovního rozměru života“ dostalo např. **dalajlámovi, Matce Tereze** nebo arcibiskupu **Desmondovi Tutuovi**.

Ve svém nedávném westminsterském projevu při příležitosti převzetí ceny varoval před vývojem poslední doby, kdy naše společnosti přenesly outsourcing na úplně novou úroveň, když na korporace a vlády přenášejí dokonce i zodpovědnost za morální rozhodnutí.

Mnoho lidí podle jeho slov stále častěji „outsourcuje“ zodpovědnost za následky neúspěšného vztahu na sociální stát.

Z několika zmíněných výzev však podle něj zejména problém „kolabující“ evropské natality nedokáže vyřešit trh ani stát.

To prý vede přímo k „bezprecedentní míře imigrace, která se stala jediným způsobem, jak může Západ udržet svou populaci.“

Jak ale dodal, snahy integrovat nově příchozí doprovází „systematické selhání.“

V rozhovoru pro *The Daily Telegraph* se nechal slyšet, že podobně klesající porodnost doprovázela i poslední etapu existence Římské říše.

Podle jeho soudu to „nepochybně“ znamená vážnou hrozbu budoucnosti západní civilizace.

„Historici v antickém Řecku a Římě si uvědomovali počínající úpadek a pád svých civilizací a jak Řekové, tak Římané jej přičítali klesající porodnosti, jelikož nikdo na sebe nechtěl vzít zodpovědnost spojenou s výchovou dětí,“ řekl.

„Až příliš se soustředili na momentální požitky, než aby učinili oběti nezbytné pro zajištění budoucnosti... na tom se shodují všichni historici civilizace.“

I když v prvním desetiletí tohoto století porodnost v Británii – nepochybně i díky imigraci – vzrostla, brzy se vrátila na podobnou úroveň jako v 90. letech.

Nejnovější čísla ukazují v Anglii a Walesu za rok 2014 jen 695 200 narozených dětí – o 21% méně než na vrcholu baby boomu 60. let minulého století.

Zároveň populace také stárne, když se během jediné generace zvýšil počet lidí starších 75 let o 89%.

Loni dosáhla země významného demografického milníku, průměrný věk jejích obyvatel totiž poprvé v dějinách překročil čtyřicítku.

Statistický úřad ovšem uvedl, že bez vysoké úrovně imigrace by toto číslo bylo ještě podstatně vyšší.

„Evropa zemře, jelikož tato Evropa dokáže svou populaci zachovávat jedinečně bezprecedentně rozsáhlou imigrací, řekl rabín Sacks.

„Bylo by sice možné tyto lidi do Evropy integrovat, ale k tomu nedojde, jelikož jakmile kultura ztratí svou paměť, přichází o svou identitu – a bez ní se pak příchozí ani nemají do čeho integrovat.“

Zásadní podle něj je spojení demografické proměny se ztrátou náboženské víry na Západě, která po staletí zajišťovala instituci rodiny významu rodiny.

„Dnešní historici... nenalezli jediný historický příklad společnosti, která by prošla sekularizací a udržela si v následujících staletích vysokou míru natality,“ říká k tomu a dodává: „Takto upadají a hynou velké civilizace.“

„Zvláštní na tom je, že jediní lidé, kteří tuto skutečnost odmítají uznat, jsou noví ateisté-uctívači vousatého stařečka na nebi: Charlese Darwina.“

„A pokud nás Darwin něco naučil, je to posuzování druhů jejich reprodukčním úspěchem.“

Masová imigrace podle Sackse není dlouhodobým řešením demografické krize, jelikož Spojené království následkem ztráty své národní identity i minulosti zažívá stále větší obtíže při pokusech o integraci nově příchozích.

To je prý bolestně patrné při **debatách o možném odchodu z EU**.

„Debata je to sice skvělá a zapálená, ale kolem čeho se točí? Kolik nás to bude stát a jestli bude snazší kontrolovat imigraci.“

„Tyto záležitosti... jsou sice důležité, ale v delším časovém horizontu stojíme před dějinnými narativy, o nichž bychom měli mluvit, ale nemluvíme.“

„Jedním z nich je historický narativ Anglie, oné výjimečné tradice Shakespeara, Elgara či Blakea. Tím druhým pak Evropa 20. století, dvě světové války, desítky milionů mrtvých a originální vize... lidí, kteří skutečně vášnivě věřili a věřili v Evropu. Zažili 2. světovou válku a přísahali vytvořit takovou Evropu, kde už nikdy k něčemu podobnému nedojde.“

„Jsou to velice silné narativy – jeden pro odchod, druhý pro setrvání, ale nikdo se o to nepokusil, což naznačuje, jak obtížné je o paměti či narativech vůbec mluvit.“

Kořenem problému podle něj je celosvětová epidemie snížené pozornosti éry sociálních médií.

Vysvětluje: „Lidé zapomínají, jak Británie své svobody získala – však víte: občanská válka, a ony pozoruhodné myšlenky velikanů 17. století jako John Milton, Thomas Hobbes nebo John Locke.“

„Svoboda nepřichází sama od sebe – podívejte se třeba na Arabské jaro roku 2011. Lidé začnou hledat v Googlu, používat Facebook, tyrani jsou svrženi a naráz si každý myslí, že stačí stisknout tlačítko a Google se postará o zbytek.“

„Ano, tyrani sice padli, ale nenásledovala svoboda, ale anarchie – a to anarchie velice ošklivá, v podstatě hobbesovská, z doby evropských náboženských válek, anarchie boje všech proti všem, v níž je život ,osamělý, chudý, ošklivý, brutální a krátký.““

„Dost přesně to vystihuje život v dnešní Sýrii, Iráku, Afghánistánu, Somálsku či Libyi. Lidé

považují svobodu za automatický stav – něco jako výchozí nastavení na telefonu. Svoboda ale není výchozí nastavení, musí se za ni bojovat.“

Článek [Falling birth rates could spell end of the West](#) – Lord Sacks vyšel na zpravodajském webu The Telegraph 6. června 2016.